

Projekts LIFE-IP LatViaNature

Aktivitāte C.6.1 "Mazo grantu programma zemju īpašniekiem un
apsaimniekotājiem"

ATZINUMS

*par metodes efektivitāti un rezultātiem
projektam "Kanādas zeltslotiņas izplatības ierobežošana un izskaušana
teritorijā pie dabas lieguma "Ventas ieleja" Kuldīgā"*

Ozolnieki, 2025

I. Vispārīgā informācija

1.	Eksperta vārds, uzvārds
	Aiva Bojāre, Edgars Dzelme
2.	Organizācija, kuru pārstāv eksperts
	Daugavpils Universitāte SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"
3.	Novērtēšanas periods
	No projekta uzsākšanas brīža līdz tā īstenošanas beigu termiņam (03.05.2023. – 25.09.2024.)

II. Informācija par projektu

1.	Projekta nosaukums:
	Kanādas zeltslotiņas izplatības ierobežošana un izskaušana teritorijā pie dabas lieguma "Ventas ieleja" Kuldīgā
2.	Pielietotās metodes apraksts:
	Regulāra teritorijas pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri
3.	Pielietotās metodes veikto darbību apraksts:
	2023. gada 11. maijā uzsākta teritorijas pirmapstrāde. Vietās, kur nevar piekļūt ar traktortehniku, veikta saaugušo krūmu novākšana ar krūmgriezi, resnāko krūmu izzāģēšana un pļaušana ar trimmeri. 12. maijā veikta iepriekšējā gada veco zeltgalvīšu (tautā sauktu par zeltslotiņu) stublāju un jauno, sadīgušo zeltgalvīšu dzinumu trimmerēšana un pļaušana ar smalcinātāju. 30. maijā veikta atkārtota ataugušo zeltgalvīšu dzinumu pļaušana. No jūnija līdz septembrim pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri veikta 4 reizes – 1 reizi katrā mēnesī. 2024. gadā veikta regulāra pļaušana ar smalcinātāju un trimmerēšana - 1 reizi mēnesī no maija līdz augustam. Projekta sadarbības partneris SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi" darbu veikšanai izmantoja traktoru Kioti 901C, pļaujmašīnu - smalcinātāju AGRIMASTER 3100, trimmeri un krūmgriezi STIHL FS131, zāģi JONSERED 2054 TURBO. 2023. gada maijā un jūnijā pļaušana ar smalcinātāju veikta 1,4 ha platībā un trimmerēšana - 1,6 ha platībā. Jūlijā, augustā un septembrī, saskaņojot ar SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Vides nodaļu, tika mainītas apstrādājamās platības, jo, iekopjot teritoriju, vairāk varēja sākt izmantot traktortehniku ar pļaujmašīnu-smalcinātāju. Trimmerēšana izmantota ap kokiem, gar žogu un betona stabiem. Pēc izmaiņām – 2023. gada jūlijā, augustā un septembrī, kā arī 2024. gadā pļaušana ar smalcinātāju tika veikta 2,5 ha platībā un trimmerēšana tika veikta 0,5 ha platībā.

Kopumā teritorijas pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri tika veikta 10 reizes (2023. gadā – 6 reizes, 2024. gadā – 4 reizes), savukārt teritorijas kontrole – 13 reizes (2023. gadā – 8 reizes, 2024. gadā – 5 reizes).	
4.	Pielietotās metodes sasniedzamais mērķis (piemēram, pilnīga audzes/populācijas izskaušana; izplatības ierobežošana u.tml.):
Kanādas zeltgalvītes (<i>Solidago canadensis</i>) audžu ierobežošana līdz pilnīgai izkaušanai	
5.	Mērķsuga (-as), kam pielietota metode:
Kanādas zeltgalvīte (<i>Solidago canadensis</i>)	
6.	Pielietotās metodes paredzamie rezultāti (invadētās platības, īpatņu skaita utt. samazinājums):
Plānotās metodes mērķis ir divu gadu laikā projektā pieteiktā teritorijā izskaust invazīvo augu ar pļaušanas un smalcināšanas metodi, un izvērtēt daudzgadīgo graudzāļu maisījuma vai pļavas puķu piesēšanas nepieciešamību 2025. gadā, veicinot dabīgo pļavu augu sugu atjaunošanos un savvaļas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Īstenojot metodi, paredzama sugas īpatņu skaita un invadētās platības samazināšanās līdz pilnīgai izskaušanai.	
7.	Metodes pielietošanas vietas raksturojums un novietojums (piemēram, ūdensteces/ūdenstilpes un to krasts, mežs, pļava, slīpa nogāze u.c. piekļuves apgrūtinājumi u.tml.):
Apdzīvota vieta, degradēta teritorija. Invadētā teritorija (3 ha) atrodas Ventas upes rietumu pusē un Kuldīgas pilskalna dienvidrietumu pusē - Virkas ielā 37, Kuldīgā, Kuldīgas novadā, kadastra Nr.62010010010.	
8.	Saņemtās atļaujas, saskaņojumi u.c. metodes pielietošanai (ja ir attiecināms):
Nav attiecināms, jo atļaujas, saskaņojumi u.c. nav nepieciešami.	

III. Eksperta novērtējums

1.	Metodes pielietojamība teritorijās:
☐ Metode pielietojama tikai šajā teritorijā ☒ Metode pielietojama arī līdzīgos apstākļos vai tml. (piemēram, līdzīgos dzīvošanas/augšanas apstākļos, līdzīgos augsnes apstākļos) ☒ Metode ir plaši pielietojama/plašākā teritorijā ☐ Metodes pielietojamību nav iespējams novērtēt ☐ Cits Click or tap here to enter text.	
<u>Eksperta pamatojums (apraksta veidā):</u> Šī metode ir piemērota degradētās teritorijās - lauksaimniecības zemēs, kultivētos zālajos, kur pieļaujama bieža pļaušana un graudzāļu maisījumu piesēšana. Nav ieteicams šo metodi izmantot dabiskos zālajos, jo tā var ietekmēt zālāju struktūru.	

2.	Metodes pielietošanas ietekme uz nejaušu invazīvās sugas izplatīšanu:
☒ Pielietotās metodes laikā nav notikusi/konstatēta nejauša invazīvās sugas izplatīšana ☐ Pielietotās metodes laikā ir notikusi/veicināta/konstatēta nejauša invazīvās sugas izplatīšana <i>(norādot kāda):</i> Click or tap here to enter text. ☐ Metodes pielietošanas ietekmi uz nejaušu invazīvās sugas izplatīšanu nebija iespējams novērtēt ☐ Cits <i>(norādīt apraksta veidā)</i> Click or tap here to enter text.	
<u>Pasākumu apraksts, kas tika veikti, lai nenotiktu nejauša invazīvās sugas izplatīšana (ja tādi tika paredzēti projekta ietvaros):</u> Veikta krūmu apauguma noņemšana ar krūmgriezi un augu pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri, nepieļaujot augu uzziēšanu. Biomasa atstāta nopļautajā platībā un līdz ar to novērsta Kanādas zeltgalvītes izplatība ar sēklām. <u>Eksperta pamatojums un veikto pasākumu efektivitātes izvērtējums (apraksta veidā):</u> Veiktie sugas izskaušanas un ierobežošanas pasākumi pirms ziedēšanas ir vērtējami ar augstu efektivitāti, jo novērš sugas tālāku un nejaušu izplatību.	
3.	Metodes pielietošanas ietekme uz nemērķa sugām:
☐ Metode darbojas selektīvi uz konkrēto invazīvo sugu ☒ Metode nav selektīva, bet nerada būtisku/ilglaicīgu/paliekosu apdraudējumu citām sugām ☐ Metode nav selektīva un rada būtisku/ilglaicīgu/paliekosu apdraudējumu citām sugām	
<u>Eksperta pamatojums (apraksta veidā):</u> Teritorija, kurā aug invazīvā suga, ir degradēta, attiecīgi tajā nav vērtīgu pļavu indikatorsugu un aizsargājamo sugu. Teritorijā minētās invazīvās sugas segums ir liels, attiecīgi ietekme ir minimāla un nerada būtisku/ilglaicīgu/paliekosu apdraudējumu citām sugām.	
4.	Metodes pielietošanas izmaksu novērtējums:
Metodes faktiskās izmaksas ir 2166,13 EUR ar PVN (summētas divas projekta ieviešanas gadu izmaksas), vidēji vienā gadā – 1083,07 EUR ar PVN. Metodes faktiskās izmaksas uz 1 ha ir 722,04 EUR (summētas divas projekta ieviešanas gadu izmaksas), vidēji vienā gadā uz 1 ha – 361,02 EUR. ☒ EUR/ha ☐ EUR/m ³ ☐ EUR/Click or tap here to enter text. <i>(cita mērvienība)</i> <i>(norādīt izmaksu summu (EUR) attiecībā pret ko tās tiek aprēķinātas – uz 1ha, 1 m³ vai citu mērvienību)</i>	
<u>Eksperta vērtējums (apraksta veidā):</u> Izmaksās ietilpst materiālu izmaksas - darba cimdu iegāde, amortizācijas izdevumi pļaušanas tehnikai, trimmera auklas, griezējripas un eļļas iegāde, degvielas (benzīna un dīzeļdegvielas) iegāde pļaušanas nodrošināšanai. Tabulā ir atspoguļotas faktiskās kopējās izmaksas pa gadiem un izmaksas uz 1 ha katrā gadā.	

Īstenošanas platība, ha	Kopējās izmaksas 2023, EUR	Kopējās izmaksas 2024, EUR	Izmaksas 2023.gadā, EUR/ha	Izmaksas 2024.gadā, EUR/ha
3	1210,03	956,10	403,34	318,70

5. Metodes pielietošanas laika (darba apjoma) novērtējums:

Lai īstenotu projektā paredzētās darbības Kanādas zeltgalvītes ierobežošanai un izskaušanai teritorijā pie dabas lieguma "Ventas ieleja" Kuldīgā, tika patērēts šāds laika apjoms:

2023. gadā:

1. Apauguma noņemšana un pirmreizējā pļaušana ar smalcinātāju, trimmeri, patērējot 40 cilvēkstundas.
2. Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri 5 reizes, kopumā patērējot 78 stundas:
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri otro reizi, patērējot 16 cilvēkstundas;
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri trešo reizi, patērējot 16 cilvēkstundas;
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri ceturto reizi, patērējot 16 cilvēkstundas;
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri piekto reizi, patērējot 16 cilvēkstundas;
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri sesto reizi, patērējot 14 cilvēkstundas.
3. Teritorija kontrole (8 reizes), patērējot kopā 18 cilvēkstundas.
4. Publikāciju sagatavošana (2 raksti un 1 raidījums):
 - Informatīvā raksta sagatavošana 14.07.2023, patērējot 3 cilvēkstundas;
 - Informatīva raksta sagatavošana 08.09.2023, atbildes sagatavošana lasītājam, patērējot 3 cilvēkstundas;
 - Dalība informatīvā raidījumā 07.10.2023 Latvijas Televīzijā "360TV ZIŅneši"- "Kuldīgas pašvaldība piesaka karu Kanādas zeltgalvītei", patērējot 2 cilvēkstundas.

2024. gadā:

1. Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri (kopumā 4 reizes), kopā patērējot 56 cilvēkstundas:
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri pirmo reizi, patērējot 14 cilvēkstundas;
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri otro reizi, patērējot 14 cilvēkstundas;
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri trešo reizi, patērējot 14 cilvēkstundas;
 - Pļaušana ar smalcinātāju un trimmeri ceturto reizi, patērējot 14 cilvēkstundas.
2. Teritorijas kontrole (5 reizes), patērējot kopā 12 cilvēkstundas.
3. Publikāciju sagatavošana (2 raksti):
 - Informatīva raksta sagatavošana (03. un 07.05.2024), patērējot 2 cilvēkstundas;
 - Informatīva raksta sagatavošana 22.11.2024, patērējot 2 cilvēkstundas.

6. Metodes kvantitatīvo kritēriju/rādītāju novērtējums:

Eksperta vērtējums un pamatojums (eksperts pamato apraksta veidā, norādot kvantitatīvos kritērijus/rādītājus, kas tika ņemts vērā novērtējumā, piemēram, platības izmaiņas, noķertie īpatņi slazdos)

Novērtējumā tika ņemts vērā Kanādas zeltgalvītes blīvums teritorijā.

Pirmajā gadā projektu uzsākot, Kanādas zeltgalvītes blīvums teritorijā vidēji uz 1 m² bija 2 - 3 ceri ar vismaz 20-50 ziedkātiem cerā.

2023. gadā, pēc vairākām ikmēneša pļaušanām, konstatēts, ka invazīvās sugas attīstība un izplatība samazinās – vidēji uz 1 m² 1 - 2 ceri ar 10 – 20 tieviem, vārgiem, neziedošiem dzinumiem cerā, kā arī atsevišķi augoši 10 – 20 neziedoši dzinumi 1 m².

2024. gadā invazīvie augi bija sastopami nevienmērīgi - vietām pa atsevišķiem dzinumiem vai ceriem, un vietām augi nebija sastopami vairāku kvadrātmetru platībā.

Pastāvīgu teritorijas kontroli veica projekta īstenotājs – 2023. gada 11. maijs, 29. maijs, 20. jūnijs, 10. un 24. jūlijs, 08. un 22. augusts, 12. un 21. septembris; 2024. gadā 1x mēnesī no aprīļa līdz septembrim (29. aprīlis, 11. jūnijs, 23. jūlijs, 26. augusts, 20. septembris), novērojuma rezultātus par invazīvās sugas blīvumu aprakstot Teritorijas kontroles žurnālā.

7. Monitorings metodes efektivitātes novērtēšanai:

- ☒ Monitorings ir veikts (*norāda datumu (-us), kad veikts*) 15.07.2023, 20.09.2024
☐ Nepieciešams papildus monitorings metodes efektivitātes novērtēšanai

Monitoringa rezultāti (*apraksta veidā*):

2023. gadā, veicot apsekojumu, tika novērtēts Kanādas zeltgalvītes blīvums teritorijā, kas projektu uzsākot bija vidēji uz 1 m² bija 2 - 3 ceri ar vismaz 20-50 ziedkātiem cerā.

2024. gadā, veicot teritorijas apsekojumu, tika konstatēts, ka būtiski samazinājies Kanādas zeltgalvītes blīvums, augi bija sastopami nevienmērīgi - vietām pa atsevišķiem dzinumiem vai ceriem, un vietām augi nebija sastopami vairāku kvadrātmetru platībā.

8. Mērķa sasniegšana, pielietojot metodi:

- ☒ Mērķis ir sasniegts
☐ Mērķis nav sasniegts
☐ Cits (*norādīt apraksta veidā*) [Click or tap here to enter text.](#)

Eksperta pamatojums (*apraksta veidā*):

Agresīvu invazīvo augu sugu izskaušana ir ilgtermiņa pasākums un rezultāts sasniedzams tikai pēc vairāku gadu darbības. Ja sākotnēji, uzsākot projektu, Kanādas zeltgalvītes blīvums teritorijā vidēji uz 1 m² bija 2 - 3 ceri ar vismaz 20-50 ziedkātiem cerā, projekta beigās panākts Kanādas zeltgalvītes būtisks blīvuma samazinājums – augi sastopami nevienmērīgi - vietām pa atsevišķiem dzinumiem vai ceriem, un vietām augi nebija sastopami vairāku kvadrātmetru platībā. Projekta rezultāti liecina, ka veicot regulāru pļaušanu (sezonā vismaz 1x mēnesī) 2 gadu periodā, var sasniegt invazīvās sugas blīvuma samazinājumu. Turpinot teritorijas apsaimniekošanu (pļaušanu) ir iespējams panākt 100% sugas izskaušanu.

9. Nepieciešamās atļaujas, saskaņojumi vai citi paredzami ierobežojumi metodes pielietošanai:

Metodes pielietošanai ir nepieciešamas:

- ☐ atļaujas [Click or tap here to enter text.](#) (*norādīt kādas*)
☐ saskaņojumi [Click or tap here to enter text.](#) (*norādīt kādā*)
☐ citi ierobežojumi [Click or tap here to enter text.](#) (*norādīt kādā*)

Eksperta pamatojums (apraksta veidā norādot atļauju, saskaņojumu vai citi ierobežojumu nepieciešamību, vai metodes pielietošanai ir saņemtas visas nepieciešamās atļaujas vai saskaņojumi, vai nav nepieciešamas papildus atļaujas vai saskaņojumi):
 Atļaujas un saskaņojumi nav nepieciešami.

10. Cits:

Eksperta vērtējums un pamatojums (apraksta veidā):
 Nav attiecināms.

IV. Eksperta secinājumi un ieteikumi

1. Eksperta secinājumi par metodes efektivitāti, norādot kādi rezultāti ir sasniegti un vai sasniegti paredzamie rezultāti projekta ietvaros:

Projektu uzsākot, Kanādas zeltgalvītes blīvums teritorijā uz 1 m² vidēji bija 2 - 3 ceri ar vismaz 20-50 ziedkātiem cerā. Veicot regulāru pļaušanu vismaz 1x mēnesī (no maija līdz septembrim), var panākt būtisku Kanādas zeltgalvītes samazinājumu. 2024. gadā invazīvie augi bija sastopami nevienmērīgi - vietām pa atsevišķiem dzinumiem vai ceriem, un vietām augi nebija sastopami vairāku kvadrātmetru platībā.

Šāds rezultāts parāda, ka metode ir ar augstu efektivitāti un pielietojama citās līdzīgās teritorijās un arī plašās teritorijās. Turpinot tālāku teritorijas apsaimniekošanu ar regulāru pļaušanu, ir iespējams panākt 100% invazīvās sugas izskaušanu.

2. Eksperta ieteikumi metodes uzlabošanai, pilnveidošanai, pielietošanai:

Nav ieteikumu.

Eksperts: Aiva Bojāre
 (vārds, uzvārds, paraksts)

Eksperts: Edgars Dzelme
 (vārds, uzvārds, paraksts)

Projekta ieviesējs: Kuldīgas novada pašvaldība, Artis Roberts
 (ja ir sadarbības grupa, norāda vadošo partneri) (nosaukums, kontaktpersonas vārds, uzvārds, paraksts)

Atzinums sagatavots: 04.04.2025.

Projekts "Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VDAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenošanu redzējumu, Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildāģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

